

**CENTRUM
KULTURY**

Uniwersytet Łódzki

Polskie
Towarzystwo
Ludoznawcze
Oddział w Łodzi

Centrum Kultury Uniwersytetu Łódzkiego
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Łodzi

Zapraszają na e-konferencję pt.

ZABYTKI W KONTEKSTACH KULTURY

która odbędzie się dnia
19 maja 2021 roku

Czy czas fascynacji zabytkami trwa nadal? Czy dzisiaj warto podejmować wielkie projekty muzealne, debaty nad wartościami, reifikacją przeszłości, stylizacjami i dyskusjami nad odnawianymi zabytkami?

Dotychczasowe analizy prowadzone w obrębie wielu dyscyplin humanistycznych potwierdzają, iż w tradycji europejskiej wykształciły się dwa podstawowe sposoby kolekcjonowania i wystawiania rzeczy cennych. Po pierwsze, przedmioty gromadzone są z powodów estetycznych; po drugie - poznawczych, a owo gromadzenie i wystawianie leży u podstaw tożsamości kulturowej.

W Polsce początki zainteresowania rodzimą historią miały miejsce w sytuacji upadku naszego państwa. Odwołania do przeszłości i towarzysząca jej aksjologia oraz mit wielkości miały zanegować prawdę upadku państwa. Mit jest bowiem nieruchomy i narzuca swoje wieczne teraz, nie zna postępu czasu historycznego. Polski romantyzm umocnił ten sposób myślenia. Cały ten proces był nierozzerwalny z kolekcjami zabytków i dbałością o pamiątki, a został utrwalony w działalności takich, osób jak: Izabela Czartoryska, Tytus Działyński czy Edward Raczyński.

Zmiana paradygmatu romantycznego, a nade wszystko odejście od kanonu typu zamkniętego i przyzwolenie na inne wizje rozwoju, zachwiały tym wyobrażeniem. Współcześnie, poza kulturowym sensem zabytku, istotny jest także jego aspekt marketingowy i ekonomiczny i - co się z tym wiąże - pewien kapitał symboliczny. Dziedzictwo historyczno-kulturowe bywa coraz częściej podporządkowane celom rozwoju gospodarczego i turystycznego. Proces postrzegania zabytku jako towaru jest dobrze znany. Ekonomiści już, od dawna zwracali uwagę nie tylko na sferę turystyki i handlu, lecz także na rolę kultury w rewitalizacji przestrzeni miejskiej, a dotyczyło to zwłaszcza zabytków nieruchomych.

Ponadto współcześnie notujemy stale rosnące zjawisko zainteresowania tak zwanymi „zabytkami drugiej kategorii”, to jest tymi, które nie mają żadnej czy prawie żadnej wartości historycznej czy artystycznej (takimi, jak np. bruk z ulicy, fragmenty murów, zużyte narzędzia itp.). „Zabytki drugiej kategorii” potwierdzają realność istnienia przeszłości, a jednocześnie nie przesłaniają jej ideami i ocenami, taka przeszłość jest wolna od sporów. Mamy więc do czynienia z samą dawnością potwierdzoną materialnie. Taka przeszłość może służyć zabawie, rozrywce, wytchnieniu.

Z zabytkiem nieodzownie łączy się jego materialność oraz takie pojęcia, jak: oryginalność, kopia, rekonstrukcja, modyfikacja, fałszerstwo, niszczenie i odtworzenie. W grę wchodzi także takie działania, które mogą wydawać się oksymoronem, np. autentyzm rekonstrukcji.

W przestrzeni społecznej zabytki łączone są z różnymi rytuałami i ceremoniami (np. rocznicowe uroczystości z zabytkami w tle), praktykami (np. poznawanie zabytków), tabuizacją (niewłaściwe zachowania i inne zakazy), sakralizacją (miejsca uświęcone, dotknięte historią itp.) czy sposobami postępowania wobec zabytków, swoistymi „instrukcjami obsługi”.

Naszym zdaniem warte namysłu są także instytucjonalne aspekty funkcjonowania zabytków (NID, NIMOZ, muzea, urzędy konserwatora zabytków) oraz aspekty prawne (rejestry, własność, odzyskanie, obowiązki, ochrona). Nie sposób także pominąć pytań o to, jak kultura współczesna definiuje zabytek, jakie zabytki po nas zostaną, skoro „wszystko jest w sieci”, czego oczekujemy i czy pojawi się nowa jakość?

Organizatorzy nie sugerują konkretnych tematów, zachęcamy jedynie do interpretacji i przemyślenia powyższych zagadnień, mając na uwadze, że rozważania o zabytkach mogą być refleksją nad kondycją kulturową. Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i zawodów. Konferencja będzie prowadzona w formule on-line. Opłata za udział nie jest przewidywana. Planowane jest opublikowanie zebranych tekstów pokonferencyjnych. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo doboru zgłoszeń.

Zgłoszenia - poprzez wypełnienie załączonego formularza - prosimy kierować na adres e-mail: centrum.kultury@uni.lodz.pl do dnia 16.04.2021

Serdecznie zapraszamy.

Komitet organizacyjny
dr Beata Lisowska - przewodnicząca
Centrum Kultury Uniwersytetu Łódzkiego

dr Jarosław Eichstaedt - sekretarz
dr Damian Kasprzyk - sekretarz
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Łodzi